

Várva várva

Akadnak még ostromnyomok

Megfúrták a könyvespolcot

„Kerek Európának három városa a gyöngyszeme: Velence a vízen, Buda a hegyen, a síkon Firenze” — tartotta egy középkori itáliai mondás. Némi elfogultságot talán szemére vehetünk a szállóige terjesztőinek a többi európai „gyöngyszem” kihagyásáért, az azonban tény, hogy Buda várát szinte első palotájának felépítésétől kezdve elismerő mondatokkal illették hajdani századok utazói.

Vizes vagy nem vizes?

A tulajdonképpeni vár tervszerű, átgondolt újjáépítése — ásatásokkal — a felszabadulást követő években már megkezdődött. A szörnyű rombolást, melyet az 1944/45. évi ostrom a polgári Várnegyedben végzett, eleinte csak ideiglenes pótlásokkal, szükségmegoldásokkal igyekeztek helyrehozni, mígnem a hatvanas évek közepén hozzáláthattak az ideiglenes építések felszámolásához. Tehát ekkor is csak a háborús sérülések eltüntetése volt, lehetett a cél, az átfogó rendezés, a házak és a lakások külső és belső teljes felújítása még közel két évtizedet váratott magára.

A Fővárosi Tanács 1978-ban hozta meg a Várnegyed teljes felújítására vonatkozó határozatát, időpontként a jelenlegi, VI. ötéves terv esztendeit jelölve meg. A felújítás általános gazdája a Fővárosi Ingatlankezelő Műszaki Vállalat műemlék osztálya, tervező, szervező, az összes közreműködők munkáját egybehangoló feladattal. Fontos segítő társuk természetesen az Országos Műemléki Felügyelőség. A kivitelező — más építőipari szervezetek mellett — a Fővárosi 1-es számú Építőipari Vállalat.

A viszonylag szűk határidők miatt kezdetben mindegyik résztvevő túlzott lendülettel kezdte tevékenységét, olyannyira, hogy a szükséges dokumentációk beszerzését sem várták meg, nem is szólván a leginkább érdekelték, a Várnegyed lakói értesítéséről. Az egymástól függetlenül dolgozó szakemberek így jó néhány lakásban szinte egymásnak adták a kilincset mérőeszközökkel, műszerekkel felszerelve. Nem kevés panasz hangzott el rájuk a kerület különböző közéleti fórumain.

A dokumentációk beszerzésének kezdeti hiánya okozta azt is, hogy az öreg házak legnagyobb ellensége, a víz elleni harcban is gallibát okozott néhány baklövés. A falak kiszáritására ugyanis — dicséretes módon — az egyik legújabb eljárást alkalmazzák: lyukakat fúrnak meghatározott távolságban a házak alapja és első szintje közötti részen a falakba. E furatokba öntik a speciális szigetelőfolyadékot, mely a téglák között felszívódva ott vízzáró réteget alkot, megakadályozva magasabb falrészek további nedvesedését. E furások önmagukban is kellemet-

lenek voltak az eleinte a munka célját sem ismerő lakóknak, hiszen utcai szobáik naponta több órán át rázkódtak az ötven-hatvan centi hosszú fúrók miatt. Ennél is nagyobb volt azok bosszúsága, akik nemcsak kívül — belül is megláthatták a fúrókat. Az történt ugyanis néhány helyen, hogy a munkát végzők nem ismerték a falvastagságot és az alapmeg az első szint találkozási helyét, s az utcáról szabályos lyukakat mélyítettek a lakásokba. Így fordult elő, hogy egy helyen kolonniál szekrényt, másutt könyvespolcot roncsolt szét a kemény hegyű fúró, de érkezett panasz meglélt fürdőkádáról is. A káron és bosszúságon kívül e munka hitetlen kezdetben sokat rontott, hogy a melléfúrások után maradt lyukba öntött szigetelő nem a falba, hanem a szobában folyt szét, a téglák helyett a szőnyegbe ivódva.

Remélhetőleg hasonló bosszúságok nem érik a továbbiakban a Várnegyed lakóit. A kezdeti kapkodás után az érintett és érdekelt szervezetek szorosabb együttműködést alakítottak ki, s létrehoztak egy rendszeresen ülésező bizottságot, melynek tagjai közé fölvetették a terület közelebbi felelőseit, az I. kerületi tanács és a XII—I. kerületi Ingatlankezelő Vállalat képviselőit is.

Jönnek a turisták

A bizottság valamennyi érdekelt érdekét és véleményét figyelembe véve dolgozta ki részletesen a tennivalókat, szakemberek által készített hálótervet fogadtak el a felújítás menetére, egyes szakaszaira vonatkozólag. A tervek szerint három részletben végzik el a Várnegyed 126 lakóházának felújítását.

Először a felmérések szerint legjobb állapotban levő keleti, északkeleti területen jelennek meg az építők, s a jövő év végéig az Országgház utca páratlan oldalát, a Táncsics Mihály utca, Fortuna utca, Balbits Mihály sétány házainak tetőszerkezeteit, épületgépészeti berendezéseit cserélik ki, ahol szükséges. Ekkor 43 ház 272 lakására kerül sor, míg további 47 épület 455 lakását teszik kényelmesebbé, szárazabbá a következő időszakban a Szentháromság tértől délre eső területen. Végül a maradék 43 ház 415 lakásán dolgoznak majd, közöttük is a jelenleg legrosszabb állapotúnak ítélt hatban teljesen kicserélik a födémeket, valamennyi (víz-, gáz-,

PILLANATKEP A VÁRBÓL

„Velence a vízen, Buda a hegyen, a síkon Firenze”

villany-, csatorna) vezetékét, s a lakásokat belül is korszerűsítik.

Az összesen 1142 lakásra kiterjedő, nagyarányú rekonstrukcióra az építőknek 470 millió forint áll rendelkezésükre. Szakemberek szerint ez az összeg nem sok, de átgondolt fölhasználással, alapos tervezéssel, a kivitelezés közbeni pazarlás elkerülésével a kifizűzött célt teljes egészében el lehet érni. Fokozottan vonatkozik ez a takarékoság az anyagfelhasználásra. Többek között ezért is nagy gondja az építőknek a szükséges anyagok tárolása. Nagymennyiségű építőanyagot a Várnegyed szűk utcáin, apró udvarain nem lehet biztonságosan tárolni. Az egyik számba jöhető hely a Szentháromság téri kollégium kellő nagyságú udvara. Ennek tárolótérként történő felhasználásáról e sorok írásakor még folyik a vita a reménybeli bérbeadók és bérlők között, pedig az idő sürget, a felújítás megkezdése a bevezetőben jelzett kezdeti buktatók miatt már közel egy évet késett.

A szinte teljes beépítettség miatt a lakóházak felújítása során nincs lehetőség üzletbővítésre, a Várnegyed kereskedelmi és szolgáltatóhálózatának fejlesztésére. Így az új kontósbe öltöztetett üzletek a régi, szűk alapterületűkön fogadják majd a vásárlókat.

Egyedül a Tárnok utcai Közért valamelyes átalakítására nyílik lehetőség, ehhez közel ötmillió forintot utálnak át a felújítási összegből a Kelenföldi Közért Vállalatnak. Am ezzel az átépítés idejére kerülnek nehéz helyzetbe a környékbeliek és az ide látogatók, mivel az egész negyed területén mindössze két másik ilyen üzlet van, közülük is az egyik csak félmunkaidőben nyitva tartó egyszemélyes kisbolt. A kerületi tanács ígérete szerint átmenetileg pavilont vagy pavilonokat állítanak fel a Mátyás-templom melletti parkban.

Nagy figyelemmel kísérik a Várnegyed megszépítésének előkészületeit a környék nem kevésbé rossz állapotú házainak lakói. A sok fórumon elhangzott felszólalások, érvek bizonyítják azt is, nem egyszerű irigység ennek mozgató rugója: politikai, idegenforgalmi kérdés is, hogyan fogadják a Vár „előszobája” a nyaranta busszal,

személyautóval és gyalogosan özönlő turistákat. Közülük nem egy — sőt, volt már rá példa, hogy egész buszra való — nyugati utazó kapta elő a filmfelvévő- és fényképezőgépeket, hogy megörökítse a Batthyány utca, Ostrom utca, Várfok utca és a többi környékbeli utca százéves és annál idősebb, nagyon elhanyagolt épületeit. Közülük többnek a körfolyosói, de még a lakószobái is egész „fenyőerdővel” vannak aládúcolva, mert nem egyet közülük életveszélyesnek nyilvánítottak. Általában jellemző rájuk, hogy — a Várhegy épületeivel ellentétben — sokuk közvetlen golyónyomok formájában őrzi magán a harminchétf évvel ezelőtti ostrom emlékét, s van, amelyiknek azóta is „ideiglenesen” folytonosan beázó kátránypapírral van beborítva a valamikori tetőszerkezete helyén a padlás. Az itt lakók számára az sem vigasz, hogy más kerületekben is akad még szép számmal hasonlóan elhanyagolt bérház.

Kevés a pénz

A környék idegenforgalmi jelentőségére tekintettel azonban — anyagi lehetőségeit is figyelembe véve — igyekszik ebben az öt-éves tervben és a következőkben folyamatosan felújítani, rendbehozni a kerületi tanács és az Ingatlankezelő e házakat is. Sajnálatosnak tartják, hogy a Várhegyre költöhető összeget nem bővítették ki az oda vezető utcák képeinek szebbé varázsolásához szükséges pénzzel, így ehhez csak a meglévő szűkös keret áll rendelkezésre (ami az egész kerületre ugyanannyi, mint a Várnegyedre központilag jutó anyagiak). És így a Vár közvetlen környékére költött pénzt a távolabbi szomszédság — Víziváros, Tabán stb. — rovására kénytelenek felhasználni, ha el akarják kerülni, hogy szomorú látványossággént a mállott vakolatú, dűledező házakat fényképezzék-filmezzék a külföldről érkező vendégek — Európa „hegyi gyöngyszemének” megcsodálása előtt vagy után.

KUKUSIK LÁSZLÓ

MAGYARORSZÁG

politikai és társadalmi hetilap

Szerkesztőség: Budapest VIII., Gyulai P. u. 14. 1085
Telefon: 137-660, Telex: 22 6351 redmo.
Postacím: Budapest, Pf. 634. 1396

Szerkesztő:
DR. PÁLFY JÓZSEF főszerkesztő,
GÁRDOS MIKLÓS h. főszerkesztő.
Kiadó a Hírlapkiadó Vállalat,
Budapest VIII., Blaha Lujza tér 3. 1959
Telefon: 343-100, 336-130.
Felelős kiadó: TILL IMRE igazgató
82.2310/2-23 — Zrinyi Nyomda, Budapest
F. v.: VÁGÓ SANDORNE vezérigazgató
Index: 25 606 HU ISSN 0464-4956

1982.
JÚNIUS
6.